
ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ, TURISMUL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

*Alexandru NEDELEA
Oana DOLIPSCHI*

Sustainable development has definitions according to the circumstances. In a much-visited fragile area of the countryside the focus may be on sustaining the physical environment by public administration taking steps to prevent long-term damage. In another place the accent may be on the role of public administration on sustaining the viability of the local economy, or maintaining the authenticity of the community's artistic traditions. For an office in a national park, sustainable tourism may mean achieving a proper balance for visitors between access and enjoyment; for a small hotelier it may simply be a question of wanting to ensure the family business survives another year.

Alexandru NEDELEA, lect.univ.dr., Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava
Oana DOLIPSCHI, asist.univ.dr.d., Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava

În literatura de specialitate internațională, conceptul de dezvoltare durabilă a fost fundamentat plecându-se de la recunoașterea limitelor creșterii economice. Teoria creșterii economice a fost, în esență, limitată mult timp la științele economice pure, neglijând unele aspecte esențiale

ale dezvoltării cum sunt: relațiile om-natură, societate-mediul, om-societate-politică-tehnologie etc.

Putem afirma că, acest concept de dezvoltare durabilă, se referă la prezentarea unor soluții, modele de dezvoltare alternativă, tehnici "curate", nepoluante, schimbarea modelelor de producție și de consum actuale, pentru evitarea dezechilibrelor geobiochimice ale Terrei.

Dezvoltarea durabilă înseamnă îmbunătățirea progresivă și menținerea bunăstării populației în corelare cu cerințele folosirii raționale a resurselor naturale și ale conservării ecosistemelor.

Dezvoltarea durabilă abordează conceptul calității vieții în complexitate, sub aspect economic, social și de mediu, promovând ideea echilibrului între dezvoltarea economică, echitatea socială, utilizarea eficientă și conservarea mediului înconjurător. Elementul cheie al dezvoltării durabile îl reprezintă reconcilierea între procesul de dezvoltare și calitatea mediului, promovarea procesului integrat de elaborare și luare a deciziilor, atât la nivel global, cât și regional, național sau local.

Dezvoltarea durabilă a economiei rurale este o reflectare a dezvoltării economice. **Administrația publică** are un rol deosebit de important în acest tip de dezvoltare care are rolul de a răspunde nevoilor prezente fără a leza interesele generațiilor viitoare.

Programele de amenajare regională trebuie să țină seama de limitele și frontierele statale, de relațiile interstatale și intercontinentale, de *limitele și frontierele administrative*, când se pune problema amenajării concomitente a regiunilor centrale și periferice.

În România, procesul de descentralizare, început după 1990, a făcut ca rolul statului să fie preluat de către *administrațiile publice locale și regionale*. Potrivit legislației în vigoare, există facilități pe care trebuie să le acorde consiliile locale doar pentru formele de turism rural și agroturism.

Pentru a realiza o dezvoltare durabilă a regiunilor rurale este nevoie, ca la nivelul fiecărei țări, să fie adoptată o strategie generală de protecție a mediului. În 1995 s-a elaborat de către Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului "Strategia protecției mediului în România", care, în etapa actuală, înseamnă a defini în linii generale principiile, direcțiile, obiectivele și criteriile de identificare a acțiunilor care să conducă la o dezvoltare durabilă atât economică cât și socială a țării, în condițiile tranziției spre economia de piață și pregătirii aderării României la Uniunea Europeană.

Strategia a reclamat elaborarea *Programului național de acțiuni pentru protecția mediului în Europa Centrală și de Est* – aprobat la Conferința Ministerială de la Lucerna, Elveția, 28-30 aprilie 1993 – ale cărui principii generale au fost însușite și de țara noastră.

Valorificarea patrimoniului turistic al satelor românești poate avea loc prin acțiuni diversificate, la diferite niveluri, individuale sau colective, cu responsabilitate publică sau privată, condiția fiind alături de foloasele materiale directe, preocuparea pentru a evita denaturarea autenticității sau compromiterea perenității activității însăși.

Conceptul de **dezvoltare durabilă** a fost fundamentat plecându-se de la recunoașterea limitelor creșterii economice. Această noțiune se referă la prezentarea unor soluții, modele de dezvoltare alternativă, tehnici “curate”, nepoluante, schimbarea modelelor de producție și de consum actuale, pentru evitarea dezechilibrelor geobiochimice ale Terrei.

Proiectele din Europa de Est și chiar cele din Europa de Vest cu privire la dezvoltarea regiunilor rurale se poate să nu treacă toate un test riguros (în toate detaliile) în ceea ce privește caracterul de durabil.

Guvernele au responsabilități sociale deosebite în crearea și aplicarea cadrului legislativ complex privind prevenirea degradării și poluării mediului. În multe țări există o legislație extrem de severă în acest domeniu. Introducerea taxelor pentru deșeuri și ambalaje nerefolosibile, fixarea unor norme și standarde ridicate privind noxele și evacuarea reziduurilor, crearea unui sistem național de recuperare și reciclare a ambalajelor și deșeurilor, instituirea unor amenzi, penalități și sancțiuni, ajungând până la încetarea activităților firmelor în culpă etc., reprezintă responsabilități ale instituțiilor și organismelor guvernamentale.

Multe dintre publicațiile despre afaceri și mediul înconjurător ignoră faptul că politica corectă a unei întreprinderi depinde de circumstanțele cu care acestea se confruntă și de strategia aleasă de ea. Premisa fundamentală este aceea că pământul este bolnav și din acest motiv avem obligația de a găsi căi profitabile pentru a readuce pământului o stare de sănătate mai bună.

Promovarea unor cauze și activități precum reciclarea, energia solară și agricultura la scară redusă ar trebui să stimuleze profitul unei companii. Din acest motiv managerii ar trebui să privească problemele de mediu ca surse de afaceri. Ei trebuie să facă investiții în mediul înconjurător din aceleași motive pentru care realizează și celelalte investiții: pentru că se așteaptă la beneficii pozitive sau la riscuri scăzute. Managerii au nevoie să privească dincolo de întrebarea “Merită să fii verde?”, iar răspunsul ce trebuie dat este: “Sub ce circumstanțe investițiile particulare în ecologie aduc beneficii acționarilor?”.

Forest Reinhardt a identificat 5 moduri de abordare pe care companiile pot să le adopte pentru a integra ecologia – mediul înconjurător – în strategia lor de marketing prin: diferențierea produselor și impunerea unor prețuri ridicate pentru acestea, impunerea unui set de reguli particulare sau prin ajutorul dat la formularea unor reguli scrise de oficialii guvernamentali, îmbunătățirea administrației riscului.

Apelul la oricare din aceste 5 moduri de abordare va depinde de perioada de timp pentru care s-a realizat evaluarea. Ca și celelalte probleme ale afacerii, strategia de mediu care maximizează pe termen scurt lichiditățile, nu este posibilă imediat, dar această situație poate optimiza compania pe o perioadă de timp mai îndelungată. Acesta este adevărul tuturor strategiilor de afaceri în general, dar se aplică în special sectorului ecologic pentru că beneficiile din investițiile în mediul înconjurător sunt realizate cel mai adesea pentru perioade mai lungi.

Toate modurile de abordare pot ajuta managerii să aducă ecologia jos pe pământ. să gândească sistematic și restrictiv cu privire la aplicarea principiilor tradiționale ale afacerilor în problemele ecologice.

Dezvoltarea durabilă a spațiului rural

În regiunile rurale se consideră că este necesar să fie create condiții de viață acceptabile, comparabile ce cele din zonele urbane, ținându-se totodată seama de funcțiunile lor particulare, mai ales cele de conservare și amenajare a peisajului.

Pentru a înțelege mai bine termenul de dezvoltare durabilă în conexiune cu dezvoltarea mediului și a economiei rurale este necesară abordarea acestui concept sub trei aspecte: temporal, de echitate și privind mediul înconjurător.

Dimensiunea temporală impune limite creșterii economice ca urmare a influenței determinate de elemente ecologice ca: incertitudine, prag de deteriorare, ireversibilitatea resurselor, stabilirea ecosistemelor.

Aspectul echității se referă la raportul dintre generații în sensul atenției acordate descendenților fără a sacrifica generația prezentă.

Referitor la aspectul *mediului înconjurător* el reprezintă o variabilă importantă deoarece dezvoltarea durabilă trebuie să se sprijine pe capacitatea de a menaja mediul și resursele naturale.

Astfel ținând cont de restricțiile dezvoltării durabile trebuie să analizăm economia rurală în complexitatea sa, ca o activitate socio-umană și economică de revigorare a spațiului rural indiferent de condițiile pe care natura și mediul le oferă. O viziune ecologistă în conceptul dezvoltării rurale nu este o problemă de substituție a factorilor. Pentru ecologiști natura dispune de o valoare specifică care nu poate fi compensată în caz de alterare prin alți factori.

Pornind de la aceste considerente se poate considera că dezvoltarea echilibrată a ruralului prin folosirea integrală și rațională a întreg spațiului și a tuturor resurselor de care dispune fiecare zonă, poate duce la dezvoltarea oricărei zone defavorizate. Îmbinarea potențialului existent cu efortul investițional în amenajarea economică și socială a teritoriului, în condițiile păstrării valorii culturale de artizanat, folclor, dar și a proverbiale ospitalități constituie o alternativă de dezvoltare normală a regiunii rurale.

Această dezvoltare își regăsește întregul său conținut prin intermediul turismului rural și deci prin dezvoltarea întregii infrastructuri a dotărilor edilitare și a serviciilor conexe acestei activități.

Turismul și dezvoltarea durabilă

Toți participanții la dezvoltarea turismului trebuie să salvgardeze mediul natural, având în vedere obținerea de creșteri economice sigure, continue și durabile, menite să satisfacă în mod echitabil nevoile și aspirațiile generațiilor prezente și viitoare.

Trebuie să se dea prioritate tuturor formelor de desfășurare a turismului care conduc la economisirea de resurse prețioase și rare, în mod deosebit apă și energie, și să se dea prioritate și să se încurajeze de către autoritățile publice naționale, regionale și locale evitarea pe cât posibil a producerii de deșeuri.

Eșalonarea în timp și spațiu a fluxurilor de turiști și vizitatori, în mod special a celor care rezultă din concedii plătite sau vacanțe școlare, și o distribuție mai echilibrată a sărbătorilor trebuie privită ca o reducere a presiunii turistice asupra mediului și îmbogățire a impactului benefic asupra industriei turismului și a economiei locale.

Infrastructura turismului trebuie proiectată și activitățile turistice programate în așa fel încât să se protejeze moștenirea naturală compusă din ecosisteme și biodiversitate și să se păstreze speciile de animale sălbatice amenințate; participanții la desfășurarea turismului și, în special profesioniștii, trebuie să cadă de acord asupra impunerii unor limitări sau restricții asupra activităților lor când acestea sunt exercitate în zone deosebit de sensibile.

Turismul natural sau ecoturismul sunt recunoscute în mod deosebit ca fiind determinante pentru îmbogățirea poziției turismului, dat fiind respectul pentru moștenirea naturală și populațiile locale și sunt în concordanță cu capacitatea de absorbție a locurilor respective.

Strategia de dezvoltare durabilă în România

Strategiile de dezvoltare durabilă elaborate la nivel național își propun să contribuie la reducerea actualelor disparități și să prevină apariția unor noi dezechilibre, în special prin stimularea unei dezvoltări echilibrate și prin accelerarea reconstrucției acelor regiuni rămase în urmă datorită unor circumstanțe istorice, geografice, economice sau politice.

Strategiile de dezvoltare durabilă adoptate la nivel național, sunt planificate și promovate într-un cadru instituțional articulat la nivel central, regional și local, în conformitate cu principiile Uniunii Europene privind asistența structurală: concentrare, programare și parteneriat.

Strategia de dezvoltare economică a României se află într-o corelație strânsă cu procesele ce au loc în administrația publică. Toate acestea sunt premise favorabile pentru întocmirea acestor strategii aflate sub dublu impact: direcționarea evoluției societății românești și realizarea condițiilor preliminare pentru aderare la UE.

Imediat după 1989, în România au existat o serie de încercări de unele orientări strategice privind procesele de dezvoltare.

Aceste încercări au fost însă timide deoarece mecanismele perioadei de tranziție la economia de piață nu erau nici pe departe însușite. La aceasta s-adăugat căderea economiei și problemele sociale derivate asupra cărora s-au concentrat guvernării, deci probleme pe termen scurt care trebuiau rezolvate.

Un anume consens politic s-a realizat în cadrul „Strategiei de dezvoltare” care însă a cuprins prezentarea unor probleme globale, fără de care acest consens nu ar fi fost posibil. Nu era vorba în fapt de o strategie, deoarece nu au fost puse concret în discuție problemele specifice unei strategii: opțiunile în dezvoltarea concretă a unor sectoare de activitate, direcțiile și ritmurile de dezvoltare, resursele necesare, luarea în considerare a competitivității produselor și raportarea la concurența internațională, redesenarea unei hărți economice a României

Frământările politice au blocat continuitatea studiilor și antrenarea forțelor științifice să participe la un asemenea demers.

Astfel, la capătul anilor de tranziție a fost adoptat acest program de dezvoltare în cadrul căruia, menționăm faptul că *principiile de guvernare* declarate au fost:

- a) Principiul responsabilității politice. Realizarea intereselor naționale considerată scopul fundamental al Guvernului, ca autoritate publică;
- b) Principiul legalității;
- c) Principiul alocării eficiente a resurselor și al promovării interesului public;
- d) Principiul parteneriatului social.

Dezbaterea strategiilor sectoriale, care compun strategia de dezvoltare durabilă a României, trebuie să definească mai bine, elementele de eficientizare din punct de vedere ecologic a activităților economice, precum și problema reciclării, în vederea asigurării unei protecții mai eficiente a mediului înconjurător.

Totodată trebuie evidențiată necesitatea delimitării mai clare a rolului și atribuțiilor autorităților locale în dezvoltarea serviciilor de interes public, a infrastructurii și a celorlalte componente care asigură creșterea economică și socială a unei comunități.

Bibliografie:

1. Dewally, J. – *Le tourisme*, Sedes, Paris, 1996
2. Dumitrescu, M. – *Strategii și management strategic*, Ed. Economică, București, 2003
3. Duncan, W. – *Management: Progressive Responsibility in Administration*; Random House, New York, 1983
4. Foxos-Sola, Ed. – *Tourism policy: a mid summer night's dream* în *Tourism Management*, vol.17, nr.6, Ed. Pergammon, Londra, 1996
5. Georgescu, G. – *Reforma economică și dezvoltarea durabilă*, Ed. Economică, București, 1995
6. Goodall B., Stabler, M. - *Environmental awareness action performance in the overseas hospitality*, în *Tourism Management*, vol.18, Ed. Pergammon, London, 1997
7. Intyre, G.M. – *OECD – Documents – Reconciling Trade, Environment and Development Policies*, Paris, 1997
8. Luthans, F. – *Organizational Behavior*, Ed. Mc Graw-Hill, New York, 2001
9. Manning, Ed., Dougherty D. T. – *Sustainable Tourism*, University Cornell, Montreal, 1995
10. Porter, M. – *Competitive Advantage of Nations*, The Mac Millan Press Ltd., London, 1990
11. Reinhardt, F. – *Bring the Environment Down to Earth*, Harvard Business Review, iulie- august, 1996
12. Stabler, M. – *The Economics of Tourism*, Routledge, London, 2000
13. Steindt, G. – *Sustainable Development of the Economy*, The Dryden Press, New York, 2001
- *** Guvernul României, Ministerul Administrației Publice – *Strategia Guvernului privind Accelerarea reformei în Administrația Publică*, București, 2001
- *** Institutul European din România – *Romanian Trade, Customs Tariffs and Trade Policy*, București, 2002
- *** Institutul European din România – *Romanian Special Development Zones and EU State Aid Policy*, București, 2002